

Slovenski dom

Štev. 141

V Ljubljani, sobota 22. junija 1940

Leto V

Po izročitvi Hitlerjevih mirovnih pogojev francoskim pooblaščenem v Compiègneju

Francoska vlada preučuje nemške mirovne pogoje

Pričakujejo, da bo vsebina zahtev in premirje razglašeno še danes

Bordeaux, 22. jun. AA. Havas. Francoski ministrski svet se bo sestal danes, da preuči nemške pogoje za premirje.

London, 22. jun. o. Angleški radio poroča, da se bo danes ponovno sestala francoska vlada na preučevanje nemških predlogov o premirju. Vsebinska vsebina predloga obsega trideset tiskanih strani in jo je treba temeljito preučiti.

Pogajanja za premirje se še nadaljujejo in ni upati, da bo še pred večerom sklenjeno premirje in objavljeno besedilo nemškega mirovnega predloga. Vse francosko ljudstvo ne preneha poslušati francoske radijske postaje, da bi zvedelo sklep francoske vlade o tem, ali bo sprejela nemške zahteve ali ne.

Boji na vseh bojiščih se še nadaljujejo in so posebno srditi na vzhodu v Alžaciji in Loraini.

Minister Pommaré je izjavil, da vlada ne bo odšla iz Bordeauxa in da tudi mesta ne bodo izpraznili.

Iz vseh krajev francoskih kolonij prihajajo brzojavke predsedniku Lebrunu, naj ne sprejme nemških predlogov in da naj se Francija bojuje do kraja. Iz Brazilije pa so poslali francoski bojovniki predsedniku republike Lebrunu in angleški vladi predlog, da naj Francija sprejme zvezo z Anglijo.

Berlin, 22. jun. m. Vsa javnost nestrpno pričakuje izida razgovorov med francoskimi in nemškimi zastopniki v Compiègneju. Na pristojnih mestih v Berlinu izjavljajo, da bo končni rezultat včerajšnjih sestankov sporocen nemški javnosti morda že dopoldne. Zdi se, da bodo ti sklepi sporočeni nemški javnosti čim obširneje in v čim slovesnejši obliki.

Dobro poučeni krogi so prepričani, da je francosko zastopstvo že sprejelo nemške pogoje in da se zdaj samo še bavijo s posameznimi točkami. Zaradi dejstva, da so včerajšnji razgovori vzeli mnogo več časa, kakor se je prej mislilo, pristojni krogi v Berlinu ne izključujejo možnosti, da se pri pogajanjih francoskim zastopnikom le posreči doseči spremembe v nekaterih točkah nemških pogojev.

Compiègne, 21. jun. Nemško ur. poročilo pravi: 21. junija 1940 so bili ob 15.30 sprejeti pri vodu Nemčije in vrhovnem poveljniku nemške oborožene sile in v navzočnosti vrhovnih poveljnikov posameznih vrst orožja ter v navzočnosti zunanjega ministra v Ribbentropu in namestnika vodje rajha francoski pooblaščenec, da bi prevzeli pogoje premirja. Izročitev pogojev francoskim pooblaščenem je bila izvedena v istem železniškem vagonu, v katerem je maršal Foch 11. novembra 1918 pod silno poniževalnimi pogoji sprejel nemški pooblaščenec francoske pogoje. Z dejanjem v gozdu pri Compiègneju je popravljena krivica, ki je bila tedaj narejena časti nemškega orožja in nemške vojske. Ravnanje, ki je bilo danes tukaj izkazano sovražniku, ki je bil po častni borbi pobit, je v polnem nasprotju z ravnanjem, ki je tedaj kazalo strahotno mržnjo proti Nemčiji. Na tem istem kraju so sramotno ravnali z nepremagano nemško vojsko.

Na ukaz Hitlerja je šef vrhovnega poveljstva general Keitel prebral naslednji uvod k pogojem za premirje:

Po nalogu vodje in vrhovnega poveljnika nemške oborožene sile moram sporočiti tole: Zaupajoč v slovesno obljubo predsednika Združenih držav Wilsona, je nemška oborožena sila položila orožje v novembu 1918. Tako se je končala vojna, katere nemški narod in njegova vojska nista hotela in v kateri se nasprotju, ki je bil silno močnejši, ni posrečilo odločilno premagati na katerem koli kraju nemško vojsko, nemško mornarico ali pa nemško letalstvo.

Takoj, ko so nemški pooblaščenec bili sprejeti, se je začela kriti slovesno dana beseda, 11. novembra 1918 se je v tem vagonu začel hudi čas

Hitlerjev ukaz glede spomenikov premirja iz leta 1918

Glavni stan vodje rajha, 22. jun. DNB poroča: Po sestanku v Compiègneju je voditelj rajha izdal povelje:

1. Da se zgodovinski vagon, spominska plošča in spomenik francoske zmage nad Nemci prepeljejo v Berlin.
2. Da se uniči kraj in porušijo temelji, kjer sta stala oba vlaka.
3. Da spomenik maršala Focha ostane nepoškodovan.

Na Korziki je mir

London, 22. junija. Reuter: Francoski radio je sporočil vest iz Ajaccia, v kateri se naglašja, da vlada na Korziki red. Po trditvah italijanskega radia in tiska naj bi bila Ajaccio in Bastia bombardirana in italijanske čete naj bi se izkrcale na Korziki v Ajacciu, kjer naj bi bil nastal upor. Vse te vesti so neresnične. Upori so samo v domisljiji onih, ki so te vesti širili. Korzika je mirna.

Madžarski trgovinski minister v Belgradu

Belgrad, 22. jun. m. Davi se je pripeljal v Belgrad madžarski trgovinski minister dr. Jožef Varga, z njim pa je prišel tudi budimpeštanski župan Jenő Karakati. Na kolodvoru sta madžarska gosta sprejela naš trgovinski minister dr. Ivo Andres in belgajski župan Jevrem Tomić. S postaje sta se gosta odpeljala v hotel »Majestic«, kjer so za nju pripravljeni prostori.

trpljenja za nemški narod ter čas njegovega ponižanja. Vse tisto, kar je bilo mogoče storiti narodu z žalitvijo in ponižanjem, in s povzročanjem človeških in gmočnih žrtv, se je začelo na tem kraju. Kršitev dane besede se je tukaj začela proti narodu, ki je dajal več kot štiri leta junaški odpor in ki je storil samo to napako, da je zaupal obljubam demokratskih držav.

3. septembra 1939, 25 let po začetku svetovne vojne, sta Anglija in Francija brez vsakega razloga napovedovali Nemčiji vojno. Sedaj je padla odločitev, ki jo je naredilo orožje. Francija je po-

bita. Francoska vlada je zaprosila nemško vlado, naj ji sporoči pogoje za premirje. Za dejanje, ko se sporočajo in prevzemajo ti pogoji, je bil izbran zgodovinski gozd pri Compiègneju, zaradi tega, da bi se s tem dejanjem enkrat za vselej popravil spomin na dejanje, ki za Francijo ne pomeni častnega lista v njeni zgodovini. Francija je premagana in njen junaški odpor, ki ga je dajala v veliki vrsti krvavih borb, je strl. Zaradi tega Nemčija ne namerava s pogoji za premirje ali s pogajanj za premirje poniževati tako hrabrega nasprotnika. Namen nemških zahtev je:

1. Da se prepreči ponavljanje bojev proti Nemčiji.

2. Nemčiji je treba dati vsa zagotovila, da bo lahko nadaljevala z vsiljeno ji vojno proti Angliji.

3. Treba je ustvariti predpogoje za mir, katerega bistvena vsebina bo poprava krivic, ki so bile s silo storjene Nemčiji.

Ko je general Keitel prebral ta uvod, je vodja rajha Adolf Hitler zapustil vagon, godba pa je igrala »Deutschland über Alles«.

Ko je Hitler s spremstvom zapustil compienski gozd, je general Keitel sporočil francoskim pooblaščenem pogoje za premirje. Francoski pooblaščenec so se ob 16.25 umaknili v šotor, ki je bil zanje pripravljen ob progi v compienskem gozdu in kjer so bili zanje nameščeni tudi direktni telefoni in radijska postaja za zvezo z Bordeauxom. Ob 18.10 so se francoski pooblaščenec vrnili v zgodovinski voz, kjer so nadaljevali razgovore z nemskim pooblaščenem vojske generalom Keitom.

Komunistična vstaja v Estoniji

Pod varstvom rdeče vojske je prevzela oblast delavska vlada

Tallin, 22. jun. m. Snoči ob 18.30 je oborožena skupina delavcev zasedla tallinski dvorec, sedež estonske vlade. Takoj nato so na stolpu tega dvorca, ki so ga pred 700 leti postavili člani nemškega viteškega reda, razobesili rdečo zastavo.

Politični dogodki v Estoniji so zavzeli mnogo usodnejši obseg, kakor so pričakovali. Demonstracije estonskega delavstva so se začele takoj zjutraj ter se nadaljevale ves dan. Okoli treh popoldne je prikorakal dolg sprevod demonstrantov, med katerimi je bilo mnogo Rusov. Delavstvo je ves čas prepevalo revolucionarne pesmi. Člani sovjetskega poslanstva, med njimi tudi general Zdanov, so pozdravili množico. Estonska policija je tedaj še vedno opravljala službo po ulicah. Toda malo pozneje so delavci začeli estonske stražnike že razoroževati. Na več krajih je bilo moči videti, kako so stražniki dvigali roke in se niso upirali, ko so jim demonstranti jemali orožje. Nato so demonstranti zaplenili posamezne policijske avtomobile in zasedli policijsko postajo. Ruske čete so pa že prej zasedle estonske vojaške naprave. Končno so delavci zavzeli tudi vladno pa-

lačo. Na več krajih se je slišalo streljanje.

Po zavzetju vladnega dvorca izvršuje zdaj politično oblast v Estoniji začasno osrednji odbor komunistične stranke.

Dosedanja estonska vlada je imela svojo zadnjo sejo včeraj popoldne ob 6, ob pol 7 pa je odstopila. Istočasno se je na dvorcu pokazala rdeča zastava. V osrednjem izvršnem odboru so znani voditelji socialistične stranke Semurs, tajnik delavske organizacije Oton Povon, tajnik Pirson in odvetnik Kaprag.

Predsednik estonske republike Petz je včeraj popoldne zbranim množicam hotel govoriti, toda množice so ga ustavile že pri prvih besedah. Zvečer je bila imenovana revolucionarna vlada, v kateri so: predsednik dr. Johannes Vares, podpredsednik Kruz, zun. minister Migol Andresen, ostali člani vlade pa so: Maksim Unt, Johannes Semper, Boris Sep, Aleksander Joear, Johannes Niipi, Oret, Kern in Rodberg. Vsi člani nove vlade so skrajni levičarji in pripadajo delavstvu. Noben od njih dozdaj še ni bil estonski minister.

Vojna med Italijo in zavezniki:

Novi angleški letalski napadi na industrije v severni Italiji

Italijani so včeraj šestkrat bombardirali Malto

Curij, 22. junija. Reuter: Po vesteh, ki prihajajo iz Italije, je včeraj 70 angleških letal bombardiralo razna industrijska središča v zgornji Italiji. Tako sta bila bombardirana Lecce in Varese v bližini Milana ter skladišča bencina v bližini Benetk.

La Valette, 22. jun. Reuter: Italijanski bombniki so leteli včeraj šestkrat nad Malto. Ni bilo človeških žrtv in ne velike materialne škode. Včeraj so metali bombe prvič tudi na otok Gozo v bližini Malte.

Nekje v Italiji, 22. junija. Stefani: Včerajšnje italijansko vojno poročilo pravi: Med 20. in 21. so bila izvedena močna in točna bombardiranja pomorskih oporišč v Biserti in na Malti. Ogledniška letala nadzirajo pomorska in letalska oporišča v Sredozemlju. V severni Afriki še vedno poteka operacija na izhodni meji. Sovražnik je izgubil dosedaj že več kot 10 letal. Ponoči je bilo izvršeno močno bombardiranje letalskega oporišča v Marsa Matruhu, pri čemer je bila povzročena velika škoda. V vzhodni Afriki sta bili zbiti ob brezuspešnem napadu na naše letalsko oporišče Diavelo dve angleški letali. Sovražnik je zminjal poletne svojih letal nad našim domačim ozemljem.

Kairo, 22. junija. Reuter: Poveljstvo britanskih letalskih sil sporoča: Predvčerajšnjim sta bila izvedena dva ogledniška poleta na Direduo v Abesiniji. Naravnost je bila zadeta železniška postaja. Napadeno je bilo tudi letališče, na katerem so izbruhnili požari. Vsa naša letala so se vrnila. Nad našimi postojankami v zahodni egiptski puščavi je bilo sestreljeno eno italijansko bombniško

letalno, posadka treh mož je bila ujeta. Bombe z naših letal so neposredno zadele tudi cilje v el Gubiet in el Denu v Libiji. Vsa naša letala so se vrnila.

Po poročilih glavnega štaba so britanske motorizirane enote, ki operirajo v Sudanu, izvedle celo vrsto napadov in so imele velike uspehe. Britanske motorizirane enote so prekočile eritrejsko mejo ter napadle velika zbirališča sovražnih čet.

Francoska in nemška vojna poročila pred premirjem:

Srdit odpor francoske vojske na severnovzhodnih bojiščih

Bordeaux, 22. junija. Havas: V Vogezih in v področju Maginotjeve črte se naše čete še dalje srdito bore. Večkrat so odbile sovražne napade ter z uspehom izvedle protinapade. Na ostalih bojiščih je prišlo le do krajevnih spopadov, predvsem v pokrajini okoli Clermon Ferranda.

Berlin, 22. junija. DNB: Boji v Franciji se zgoščujejo čedalje bolj jasno na vzhodnem krilu vsega operacijskega prostora. Dočim na zahodu nemške oklepne in motorizirane čete načrtno zavzemajo ozemlje od ustja reke Loire do doline reke Rodana brez posebnih bojev, dajejo francoske čete na področju Alzacije in Lotaringije na raznih krajih še vedno ogorčen odpor. To velja v prvi vrsti za čete na Maginotjevih utrdbah na obeh straneh Thionreleja in za manjše sovražne oddelke, ki se

branijo južnovzhodno od Toul. Nemške čete povsod, kjer sovražnik še daje odpor, vedno bolj stiskajo obroč. Pri tej akciji odločilno vmes nemško letalstvo. Vrhovno poveljstvo posebno poudarja uspešno sodelovanje protiletalske artilerije in veliko gibčnost lahke in težke protiletalske artilerije, ki jo je zaradi tega moči zelo koristno uporabiti tudi pri bojih na tleh, posebno pa še pri skupnem nastopu s hitrimi oddelki in motoriziranimi enotami. Napadi, ki jih je nemško letalstvo izvedlo na sovražne ladje pred La Rochelleom in ob izlivu reke Gironde, kažejo, da je vsa Francija v resnici postala operacijsko področje za nemško letalstvo. Podatkov o obilnem vojnem plenu v Franciji po bitki, ki se je začela 5. junija, ne bo mogoče tako hitro dobiti.

Posledice francoske vdaje na Balkanu:

Nov državni red v Romuniji

Kralj Karol je ustanovil totalitarno „Stranko naroda“, ki bo odslej vodila vse romunsko politično, moralno in gospodarsko življenje

Bukarešta, 22. jun. m. Z ozirom na nastali položaj po vdaji Francije, se čutijo velike spremembe tudi v Romuniji. Notranje politično življenje postaja vedno bolj živahno. Snoči je romunski kralj Karol podpisal ukaz, po katerem bo dosedanja »Fronta narodnega preporoda« odslej predstavljala edino totalitarno stranko v državi in se bo imenovala »Stranka naroda«.

Delovala bo pod vrhovnim vodstvom kralja Karola. »Stranka naroda« bo urejala moralno in stvarno življenje romunskega naroda in države ter je javnopravna ustanova. Vrhovno vodstvo imenuje strankine funkcije, ki so edini odgovorni za strankino delovanje. Organizacija stranke, načina njenega poslovanja ter program bo izdelala posebna komisija, katere člani bo postavil vrhovni voditelj.

V večernih urah je kralj Karol podpisal še drug ukaz, ki določa, da velja za atentat na politični red v državi ter se kaznuje z zaporom od

treh do pet let ter z denarno kaznijo od 10 do 100 tisoč lejev in z izgubo političnih pravic za dobo od 1 do 5 let, vsak od naslednjih prestopkov:

1. Če kdo ustno ali pisмено zahteva spremembo politične ureditve države.
2. Če kdo v ta namen organizira tajne sestanke.
3. Če se razpuščene organizacije na novo ustanovljajo, ali pa če bi nadaljevale svoje delo. Dalje vsako dejanje, ki bi škodovalo edini politični organizaciji v državi in če bi kdo poskušal ovirati njeno delovanje.

Tisti, ki bodo obsojeni po tem ukazu, bodo izgubili pokojnino, če so državni upokojenci. Po tem ukazu ne more biti nihče državni uradnik, če ni član »Stranke naroda«. Vsi oni, ki se do prvega avgusta tega leta ne bodo prijavili v stranko, kakor tudi vsi tisti, ki bodo to zaprosili, pa ne bodo sprejeti, bodo izgubili svoj položaj.

Ta uredba se ne bo izvajala pri aktivnih častnikih.

Nova stranka, katere program bo nacionalističen, krščanski in protijudovski, bo izvedla nacionalizacijo vse romunske industrije in trgovine. V njeno vodstvo bo sprejetih več vplivnejših članov Železne garde, kolikor jih je ostalo pri življenju po atentatu na predsednika vlade Calinescu.

Snočni listi so prinesli vest, da je odslej dovoljeno postavljati spomenike pokojnim in ubitim članom Železne garde. Doselej so bili vsi spomeniki prepovedani.

Nemški poslanik v Bukarešti je v zadnjih dveh dneh večkrat bil sprejet pri kralju Karolu.

Bukarešta, 22. junija. m. Ob 9 dopoldne je imel romunski kralj Karol po radiu govor, v zvezi z izdanim ukazom o ustanovitvi nove stranke v Romuniji.

Naročajte in širite
Slovenski dom!

Ljubljana od včeraj do danes

Po prijetno svežem, v meglo zavitem jutru po dopoldnevu, ki se je postavilo s čisto jasnim, poletno plavim nebom, se je včeraj naredilo dopolne, ki je bilo vetrovno in menjaje se oblačno, pa spet svetlo in sončno. Nekaj časa je tudi kazalo na nevihto, pa so se hudi oblaki še pravi čas raztepli, preden so utegnili stresiti nejevoljo na zemljo. Zvečer je bilo spet že vse lepo jasno, čeden poletni večer se je naredil. Včeraj smo stopili končno tudi v koledarsko poletje. Kdo ve, kakšno bo letošnje, ko pomlad ni bila posebno lepa. Zadnje čase je kar pošteno nagajala koscem. Prav nič prida se ni sušilo seno.

Davi se je iz mirne, gorke noči posvetilo čmerikasto, neveselo jutro. Sonce se je držalo nekam kislno, tenka, sivčeno-siva oblačna plast je pokrivala nebo. Le na jugu je veter obrezal to plast in tja čez proti Krimu se je od pripravljenega sivega robu širila nebesna sinjina prav do zamoklo plavkastih gričev notranjske in dolenske plasti. Pomalem se gosti megleno prestiralo na nebu in ni dvakrat reči, da se tja do večera ne bi utegnili pripraviti k dežju.

Lojzeta in Lojzke so slavili god

Včeraj je bil god sv. Alojzija. Malokateri svetnik v koledarju ima toliko varovancev in varovank na zemlji kakor prav ta. Pri nas na Kranjskem je razen imen Janez in France prav gotovo najbolj razširjen Lojze, in razen Francke, Anke in Micke prav gotovo Lojzka. Tako je bilo včeraj povsod po naši deželi v kmečkih hišah in po gospodskih domovih kaj boljšega na mizi, saj je bilo treba god enega ali drugega družinskega člana seveda tudi na ta način primerno praznovati. Seveda so godovniki in godovnice lepo voščili vsi domači, vsi sorodniki ter prijatelji in znanci od blizu in od daleč. Kdor sam ni mogel priti, da bi voščil, je poslal razglednico, na kateri piše »Srčno voščilo za god«, ali pa se je godovnika spomnil tudi s kakšnim praktičnim darilcem. Lojzke so dobile tudi lepe šopke, kakor se spodobi. Praznik sv. Alojzija pa tokrat ni potekel v znamenju hiti. Prehladna je bila letošnja pomlad in prekloso vreme, da bi se bile utegnile razcveteti. Kakor bi se jim upiralo s svojo nežno, čisto lepoto zasvetiti v ta grdi, umazani svet, se zdi človeku, ko se tako obotavljajo, da bi odprle svoje bele čase in posijale z zelenih gredic.

Lojzeta in Lojzke pa so svoj god seveda obhajali tudi že prejšnji večer. Marsikje je sedlo v gostilno, v kakšen pripraven »šibelc« zaključeno omizje, ki se je zbralo godovniku na čast. Zdravice so prihajale na vrsto in govorice, brez katerih ob taki priliki ne gre. Letos je iz vseh teh besedi odsevala razen omih staroslavni, večno ponavljanih voščil za vse najboljše, za srečo in za ljubo zdravje, predvsem ena misel: da bi veseli god, ki ga nocoj slavimo, slavili lahko tudi ob letu osorej prav tako zdravi, srečni in zadovoljni, in da bi se lahko še ob letu osorej lahko veselili ljubelega mira, ki ga mi zdaj še uživamo, ko je toliko dežela bilo že pahnjeno v največjo nesrečo in revščino. Tudi če bi se življenjske razmere kaj poslabšale, bomo voljno potrpeči, če le ne bo pribesnela k nam vojna vihra.

Lojzeta in Lojzke so slavili letos svoj god prav tako veselo, kakor so ga lani in vsa zadnja leta, ko je bil svet okrog nas še miren. Nekateri so si ga za to priliko objestno privoščili celo precej večjo merico, kakor si ga običajno in kakor je dobro. Pa kdo bi jim zameril: god je samo enkrat na leto, in v današnjih negotovih in nemirnih časih je človek še posebej vesel, da god sploh lahko praznuje. Danes je že spet vse krenilo na stari tir, in spet so se tudi včerajšnji godovniki znašli v življenjski prozaičnosti.

Nekaj nesreč in poškodb

V ljubljansko bolnišnico so včeraj pripeljali naslednje ponesrečence in ponesrečenke:

Viktorja Dolžana, uslužbenca pri ravnanstvu državnih železnic v Ljubljani. Dolžan je sekal drva, pa mu je sekira spodletela ob grču. Prav hudo se je usekal v levo roko;

Janeza Potočnika, delavca z Valterškega vrha pri Zmuncu. Potočnik je padel in si zlomil levo roko;

Franceta Kača, rudarja iz Kočevja. Kač je kopal premog, pa mu je odtel v oko oster drobec in mu ga precej poškodoval;

Karla Mekšo, sodarskega pomočnika iz Cerknice. Mekša je padel s kolesom ter si zlomil levo roko;

Ivana Lesarja, delavca v kurilnici drž. železnic v Ljubljani. Lesar je popravljal vagon, pa ga je pritisnilo in mu poškodovalo nogo;

Kristino Rehar, trgovko iz Ljubljane. Reharja je padla v Wolfovi ulici tako nesrečno, da se je precej hudo potolkla po glavi.

Smola in pozabljenost sta kr vi

Smola in pozabljenost, to sta dva faktorja, ki poskrbita, da zemljani pridejo ob kakšno svojo last. Najlepše se razvidi to iz seznama izgubljenih in najdenih predmetov, kakor ga sestavljajo na upravi ljubljanske policije. Zdjaj sta izšla oba seznama za mesec maj. Prav zanimiv je pogled v ta seznama.

Tako srečamo ondi zapisano, da so ljudje izgubili, ali pa so pošteti najditelji prinesli na policijo naslednje reči: večje in manjše denarne zneske v gotovini, polne in prazne denarnice, zlate zapestnice in zapestne ure, prstane, broše, srebrne žepne ure, moške zapestne ure, ročne torbice, listnice iz prave in imitirane krokodiljeve kože, jopice in jope, lakaste in navadne čevlje, dežnike, hranilne knjižice, aktovke, evidenčne tablice, vojaške legitimacije, šoferske izkaznice, prometne knjižice, nahrbtniki, žarometno steklo, aparat za britje, otroške plašče, sveženj ključev, pasji nagobčnik, poslovne knjižice, pelerine, dijaške legitimacije, sedež motornega kolesa, električni grelec, klobuke, tablice podplatov, žebli — in še več druge take »krake«.

Posebej pa si še zapisuje železniško ravnateljstvo, kaj je najdenega po železniških vozovih. Tam spravljajo ljudi v slabo voljo in v kup zadreg njihova nesrečna pozabljenost. Uradniki seznam najdenih predmetov potem pošljejo ljubljanski policiji. Denarnica s 142 din 50 par gotovine, denarnica s 78 din in denarnica z 8 din gotovine, 45 moških in 34 ženskih dežnikov, 2 otroška dežnika, 19 moških in 6 ženskih klobukov, 2 športne čepice, 1 baretko, 4 moški in 2 ženska plašča, 1 dežni plašč, 4 moški suknjiči, 1 površnik, 1 otroška pelerina, 1 volnena ogrinjača, 1 boa, 1 trioglata ruta, 2 šala, 1 delavska obleka, 2 para ženskih in 1 par otroških rokavic, 1 otroške in 1 moške čevlje, 2 para moških in 1 par otroških galoš, 1 jopica, 1 ruha, 1 ročna torbica, 1 par ženskih copat, 1 sraj-

Na Jadranu je vse tako kot pred vojno

Izmišljene so vse govorice o nekih minah, podmornicah ter skrivnostnih ladjah in letalih

Zagrebški »Juturni list« objavlja zanimivo poročilo svojega dopisnika s Sušaka, poročilo, v katerem dokazuje, kako neutemeljene so v sedanjem času, ko se je vojna razširila tudi na področje Sredozemskega morja, številne govorice glede pomorskega prometa ob naši obali. Takole pravi:

»Ko se je razširila vojna na Sredozemsko morje, so se začeli širiti najraznovrstnejši glasovi, ki so v mnogih primerih smešni in neumni in se vidi, da jih je rodila vojna psihoza. Tako govorijo o nekih minah, podmornicah in skrivnostnih letalih na Jadranu kakor tudi o tem, da bodo zaradi nevarnosti pred minami ustavljene pomorske prometne proge ob naši obali. Razumljivo je, da si zaradi takšnih glasov mnogi ne upajo potovati na poletnice in obiskati tudi leto našo jadransko riviero. Toda, vse te vesti so plod domišljije plašljivih ljudi. Ustavitve prometa na pomorskih poteh po Sredozemskem morju ne pomeni še, da so ukinjene tudi proge na našem Jadranu.

Kakor so nas obvestili na pristojnih mestih, bodo vozile ladje naših paroplovnih družb še dalje ter na naših obalah ni prav nobenih nevarnosti pred minami, niti ni videti skrivnostnih ladij in letal. K sreči imamo še razsodne ljudi, ki jih niso zapeklale takšne fantastične vesti ter zato prihajajo, kakor druga leta, na naše jadranske obale ter v miru preživljajo svoje počitnice na našem lepem Primorju. Lansko leto je bilo isto. Nekateri ljudje so

Škofja Loka

Na tem mestu smo poročali, da je šel zdravnik dr. Ivan Hubad v pokoj. To pa ne ustreza dejanskemu stanju in zato radi sporočamo javnosti, da je dr. Hubad le pustil delo kot zdravnik OUZDa, pač pa še dalje opravlja svojo zdravniško in zobozdravniško prakso.

ca, 1 yavit razdrt plašč, 2 palici, 1 odeja, 21 aktovk, 3 nahrbtniki, 19 kovčegov, 9 zavrtikov, 1 vrč za mleko, 1 prazna pletenka, 1 fotoaparat v etuiju, deteljno seme, 1 mera za les, 1 škatala barve, 1 zavitek kandičev, 1 zvez vrvi, 1 oficirski samokres, 1 ogledalo 40X61, ena veriga

Ljudje, ki se vozijo dolgo časa po železnici, so že vsega skupaj navajeni, raztreseni postanejo od dolge vožnje, in če so dobro obloženi, potem na postaji, kjer bi morali izstopiti, hlastno in nerazumno iščejo in brskajo in gledajo, če so vendar vzeli vse s seboj — pa se jim navadno zgodi, da kaj pozabijo. Drugi spet nič ne mislijo na tisto, kar imajo s seboj, v duhu so že pri ljudeh, h katerim so namenjeni na obisk — pa pozabijo to ali ono reč lepo na polici v vagonu. Pa tudi pijača je včasih kriva, da kakšen predmet ostane na polici, namesto da bi šel z lastnikom.

Kljub nemirnim časom ž vahnja zidarska delovnost

Gotovo je, da se mesto Ljubljana širi proti severu in severozahodu bolj kakor pa proti vzhodu. Kljub temu, da na primer v poljanskem okraju prav za prav ni bilo veliko novega zidanja, pa vidimo, da se je zidarska delavnost tudi tam precej poživela. Tako so letos na zahodni strani Strossmayerjeve ulice začeli zidati kar dve tristanovskij poslopji. Konec marca je Zidarska stavbna družba začela na gornjem kraju ceste 18 metrov dolgo in 12 metrov široko hišo na svojem parceli Ljudske posojilnice. Stavbni gospodar je dr. Bassin. V pritličju bosta dve stanovanji, v prvem nadstropju eno, v drugem in tretjem pa po dve prav udabni meščanski stanovanji. Stavbna družba je iz iztoku Ciril-Metodove ulice začela zidati trinadstropno stanovanjsko hišo, ki bo dolga 20 metrov in široka 12 metrov. Stavbni gospodar je pleskarski mojster Šusteršič iz Ljubljane. To poslopje bo od ceste še bolj oddmaknjeno kakor poslopje stavbnega gospodarja dr. Bassina. Hiša bo imela sedem dvosobnih in trisobnih stanovanj. Obe ti dve poslopji bosta kakor vse kaže, dozdani še do letošnje zime. Prav verjetno je, da se bodo prve stranke v nova stanovanja v teh poslopih lahko vselile že pred začetkom letošnje zime. Kakor vidimo, se je tudi v ljubljanskem okraju, kjer je bila sicer gradbena delavnost zadnje čase prav hudo skromna, zdaj kar precej razmahnila.

Težka železniška nesreča pri Pesnici

Maribor, 21. junija.

Že v včerajšnji številki našega lista smo poročali o veliki železniški nesreči pri Pesnici nad Mariborom, kjer sta trčila jugoslovanski in nemški tovorni vlak. Ker je bila proga popolnoma zasulja, je bilo na kraj nesreče odposlanih veliko število delavcev, da so mogli osvoboditi vsaj en tir, po katerem teče sedaj ves promet. Dunajski brzi vlak je prišel v Maribor z zamudo 160 minut. Vlak je moral čakati tako dolgo, da so delavci osvobodili tir. Oba ranjena nemška železničarja sta bila prepeljana z avtomobilom mariborskega reševalnega oddelka v Gradec.

„Pohorska železnica“ še ni padla v vodo

Maribor, 21. junija.

V našem listu smo pred časom poročali, da so že na zadnjem običnem zboru združbe, ki bi naj zgradila vzpenjačo na Pohorje, govorili o vprašanju ali ima še kak smisel, da združba posluje in še naprej dela na ustanovitvi njenega cilja. Takrat so združni člani sklenili, da se bodo še enkrat sestali na izrednem običnem zboru in takrat definitivno sklepali o nadaljnjem usodi združbe in z njo pohorske vzpenjače. V amisu tega sklepa so se združni člani zbrali včeraj zvečer v kavarni Jadran. Zboru je predsedoval predsednik Kordik, ki je v daljšem poročilu orisal težki položaj, v katerem se združba nahaja. Pozval je člane združbe, naj sami z glasovanjem odločijo, ali naj združba še posluje ali pa se naj razide in tako vsaj zaenkrat pusti paši načrte za gradnjo žične železnice na Pohorje. Sledilo je glasovanje o usodi združbe. Štirje člani so glasovali za likvidacijo združbe, šest članov pa se je izreklo za nadaljevanje dela. Glasovanje je torej ohranilo združbo pri življenju in vsi upi, da bomo dobili pohorsko vzpenjačo, še niso šli po vodi. Sedaj seveda na gradnjo ni misliti, pač pa naj bi se pripravilo vse, da bi ob pomiritvi mednarodnega položaja bilo mogoče začeti z resnimi prvimi deli.

Regulacija Mozirnice in Trnave

Celju, 22. junija 1940.

Regulacija Mozirnice, o kateri smo že poročali, je končana. Dela so stala okrog 50.000 din, kar je v največji meri prispevala kr. banska uprava, nekaj tisočev pa tudi Tujskoprometno in olepševalno društvo v Mozirju. Z regulacijo Mozirnice so posestniki zemljišč ob potoku, ki je ob vsakem večjem deževju poplavljal ob njem ležeče travnike in njive, zelo mnogo pridobili. Mozirnico so izpeljali tudi tako, da teče nad strugo Savinje, ki je obenem kopalni bazen. Mozirnica je prej mnogokrat onemogočevala kopalni bazen, ker se je izlivala v ta kanal. S tem je mozirsko kopališče, ki je eno najlepših v Savinjski dolini, zelo mnogo pridobilo in ga bodo številni letovišarji, ki prihajajo vsako leto v Mozirje, še raje obiskovali.

Pred dnevi so začeli tudi z regulacijskimi deli na Trnavi, hoduurniku, ki teče skozi trg Mozirje ter ob povodnji kar razdira. Regulacija bi stala seveda lepe vsote, za kar pa zaenkrat še ni kritja in bodo Trnava regulirali oziroma popravili regulacijske naprave na najvažnejših mestih. Vsi Mozirjani prosijo bansko upravo, ki je pokazala že toliko razumevanja, da izvede tudi to nujno potrebno regulacijo.

Vesti 22. junija

Včerajšnji posvet v Compiègneu je bistveno različen od posveta leta 1918. Takrat je premirje pomenilo začetek uničevanja, danes pa Nemčija nima takih namenov od Francije. Francozi imperializem je uničen, začela se bo nova doba za Evropo, razpravlja današnji nemški tisk.

Nemški komisar za Holandijo Seyss-Inquart je obiskal več holandskih mest in izjavil, da bo 10.000.000 holandskih goldinarjev izdanih za obnovo uničenih holandskih krajev. Holandski otroci, ki so izgubili starše, pojejo na počitnice v Avetrijo.

Iraški zunanji minister bo v kratkem obiskal Ankaru in se bo s turško vlado posvetoval o bodoči usodi francoske Sirije, katero bi rada Turčija dobila zase, Angleži pa jo mislijo zasesti in vključiti v novo veliko vsearabsko federativno državo, ki bi segala od Turčije pa do južnega konca arabskega polotoka.

Ameriški senator Nye, ki pripada republikanski stranki, je včeraj zahteval, naj senat prisili predsednika Roosevelta, da odstopi, ker je Roosevelt obljubil vojaško pomoč Franciji in s tem škodil ameriški zunanji politiki.

Nemška letala so preteklo noč spet bombardirala južno in južnovzhodno angleško obalo. Po angleškem poročilu so bile ubite tri osebe in povzročeno nekaj malega tvarne škode.

Japonskem poročajo italijanski listi. Po njihovih vesteh se pripravljajo združitev vseh japonskih strank v eno, ki bi uvedla totalitarni red, organizirala gospodarstvo po fašistovskih načelih ter ojačala državno obrambo.

Novi trgovski sporazum med Jugoslavijo in Italijo določa povečanje izvoza jugoslovanskega lesa, koruze, živine in kurenine v Italijo ter povečanje uvoza italijanskih tkalnih ter industrijskih izdelkov in pa riza in sadja.

V Svico je dozdaj prišlo blizu 60.000 francoskih vojakov vseh vrst in z vsem orožjem. Pri zadnjih angleških letalskih napadih na Köln je bilo po nemških vesteh več hiš porušenih ter precejšnje število poškodovanih.

Francozi, ki živijo v Londonu, so poslali maršalu Petainu nujno brzogovorno prošnjo, naj Francija z vsemi silami nadaljuje boj zoper Nemčijo ob strani Angležev. V Anglijo je zadnje dni dopotovalo na tisoče francoskih uglednih osebnosti, zlasti visokih uradnikov, ki beže iz Francije.

Sovjetski veleposlanik v Londonu Majski je včeraj imel dolg posvet z angleškim zunanjim ministrom.

Tuji častniki v Italiji so včeraj lahko obiskali Milan in Turin, kjer so jim pokazali, da angleški letalski napadi niso povzročili nobene škode.

Poljski ministrski predsednik in vrhovni poveljnik poljske vojske general Sikorski je včeraj s svojim štabom dopotoval v London.

V New Yorku je včeraj umrl neki John Thompson, ki je iznašel lahko strojno. Mari bi bil umrl kakih 30 let prej.

Nemški načrt za napad na Anglijo določa najprej popolno uničenje angleških letalskih tovornih letališč, uničenje vojne industrije in angleškega brodograja, potem pa zasedbo Anglije.

Poslednji film velike, priljubljene umetnice Pole Negri! Poslednjič Vas pretresa njena živa igra, poslednjič boste čuli njen glas, njeno petje v prekrasnem filmu

KINO UNION telefon 22-21

Noč odločitve

Pola Negri Svetislav Petrovič, Sabine Peters in drugi. Danes premiera! Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo) ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

Kako se je včeraj odigral

zgodovinski dogodek v gozdu pri Compiègneu

Compiègne, 21. junija. DNB: Točno na istem mestu in v istem vagonu, v katerem je maršal Foch novembra 1918 sprejel nemško odposlanstvo za sklenitev premirja, toda pod nedvomno dostojnejšimi okoliščinami, s katerimi niso hoteli ponižati potočenega sovražnika, so danes francoski pooblaščenki sprejeli iz ust pooblaščenca vrhovnega poveljnika nemške oborožene sile generala Keitela pogoje, pod katerimi je nemška vojska voljna pristati na premirje. Na vseh poteh, ki vodijo v Compiègneški gozd so bili postavljeni stražniki. Obenem je bil s kordonom onemogočen dostop nepoklicanih tudi v okolico tega gozda. Nekaj stran od poti, ki vodi h kraju, kjer je bilo sklenjeno premirje leta 1918 in kjer naj bi bili razgovori za premirje 1940, se nahaja velik šotor za francoske delegate. Njihov šotor je udoben urejen. Na mizi se nahaja koledar, ki že kaže zgodovinski dan 21. januarja 1940. Na drugih mizah se nahajajo mape in pisalni pribor, kadilni pribor itd. Spomenik, ki je bil postavljen na kraju, kjer je bilo sklenjeno premirje 1918, je pokrit z nemškimi zastavami. Na glavni poti, ki vodi h kraju pogajanj, je postavljena častna četa dveh vodov pehote in enega voda letalcev. Dva tira vodita od tam. Med tema tiroma se nahaja spominska plošča z napisom: Tukaj se je 11. novembra 1918 zrušila zločinska namera nemškega cesarstva, katero so premagali svobodni narodi, nad katerimi je Nemčija pokazala svoje osvojevalne namene. Sedaj je neposredno zraven te spominske plošče postavljena četa vodje rajha. Točno na kraju, kjer so bila 11. novembra 1918, se nahajajo vagoni, v katerih so bili tedaj pogajanja in v katerih bodo danes predstavniki premagane Francije poslušali pogoje za premirje. Notranjost vagonov ni posebno okrašena. V sredi je velika miza, na kateri so bele

platnice za pisanje s pozlačenim nemškim grbom. Na drugem tiru je spominska plošča, ki kaže kraj, kjer je bil vagon tedanjih nemških delegatov. Tu je tudi spomenik maršalu Fochu. Na mestu, kjer so bili takrat vagoni nemških delegatov, se nahajajo zastopniki domačega in tujega tiska, neposredno pred njimi pa so zasedli prostor spremljevalci generala Keitla, zastopniki admiraltete in častni gostje. Med njimi je bil tudi vodja SS Himmler, minister Lammers, ravnatelj tiska dr. Dietrich, načelnik operativnega oddelka poveljstva državne sile Bohrmann, general Jodl, general Bodenschatz, general Gleise Horstenau ter osebni in vojaški priborniki vodje rajha. Nekoliko pred 15. je bila razvrščena častna četa. Ob 15.15 je z avtomobilom prišel vodja rajha. Hitler je obšel častno četo. Nato je vodja rajha, ki je za trenutek obstal pred spominsko ploščo, stopil v vagon. Nekoliko kasneje ob 15.30 se je pojavilo francosko odposlanstvo, katero so včeraj, v četrtek, spustili v nemške spretnosti črte nekje pri Tournu. Francoske delegate je spremljal načelnik štaba glavnega poveljnika kopenske vojske general v. Tippleskirch. Delegati so prenočili v nekem pariskem hotelu in so zjutraj prišli do Compiègne. Do samega sestanka jih je pripeljal polkovnik Thomas, poveljnik glavnega stana vodje rajha. Čim se je francoska delegacija pojavila, je častna četa stala mirno. Vodja rajha je pozdravil vsakega posameznega francoskega delegata z nemškim pozdravom. Nato so udeleženci pri pogajanjih zavzeli svoje prostore.

Vodja rajha se je vsedel na bočno srednje mesto ob mizi. Desno od njega so bili maršal Göring, veliki admiral Raeder, levo od njega pa general Keitel, general Brauchitsch in Rudolf Hess. Na nasprotni strani mize napram vodji rajha je

zavzel prostor vodja francoskega odposlanstva general Hutzinger, zraven njega je sedel kontre-admiral Leluc, desno od njega pa veleposlanik Noel in general Bergeret. Nato je vstal načelnik štaba vrhovnega poveljstva general Keitel, ki je na ukaz vodje rajha prebral uvod h pogojem za premirje. Nato je opolnomočeni minister Schmitt prevedel ta uvod v francoščino. Ko je bil uvod v prevodu prebran, so vsi navzoči vstali. Nakar je vodja rajha s spremstvom ob 15.42 zapustil vagon, medtem ko je general Keitel ostal v vagonu s francoskimi delegati. Ko je vodja rajha odšel na glavno stezo, ki vodi k spomeniku, je stopil predenj poveljnik častne čete, ter je namesto običajnega raporta rekel: Vodja, nemška državna oborožena sila pozdravlja svojega vrhovnega poveljnika. Ko se je vodja rajha zahvalil poveljniku častne čete, je godba zaigrala nemško himno in nacionalno socialistično himno. S tem je bil zaključen zgodovinski dogodek v gozdu pri Compiègneu.

Hitler se je pripeljal v gozd malo pred 15.30 popoldne, in sicer v spremstvu zunanjega ministra von Ribbentropa, svojega namestnika Rudolfa Hessa, generala v. Brauchitscha in generala Keitela. Hitlerja sta pozdravila Göring in Räder.

Francosko zastopstvo je prišlo malo prej, in sicer so prišli general Hutzinger, član francoskega vrhovnega vojnega sveta, general Bergeret, podadmiral Leluc in veleposlanik Leon Noel.

Vodja rajha Hitler je izročil pogoje za premirje v gozdu Compiègne na istem mestu, kjer je v letu 1918 maršal Foch sprejel nemške pogoje. Na tistem mestu, kjer je stal jedilni voz maršala Focha, so zgradili leta 1919 veliko spominsko betonsko ploščo okoli železniškega tira. Sedaj so na prav isto mesto pripeljali isti jedilni voz, v katerem je dne 11. novembra 1918 maršal izročil nemškim zastopnikom pogoje za premirje. Na istem mestu je sedaj vodja rajha Hitler ob 15.30 popoldne izročil francoskim pooblaščencom pogoje za premirje.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

nje, oziroma pevske tekme.

Kaj pomeni za Francijo Marseille

Največje francosko pristanišče, ki je imelo na leto do 15 milijonov ton pomorskega prometa

Pogled na pristanišče v Marseilleu.

Ni kaj čudno se nam ne bo zdelo, če bomo čez nekaj dni slišali novico, da je nemška vojska prodrla že do južnega konca Francije in si osvojila tudi slavno pristaniško mesto Marseille. Ker vse površi dobiva v Franciji novega gospodarja, je komaj dvomljivo, da ga ne bi tudi to mesto, čeprav leži tako daleč na drugem koncu, ob Sredozemskem morju. Svoječas smo brali, da so nemška letala že enkrat napadla tudi Marseille ter bombardirala tudi progo, ki teče odtoč po dolini reke Rodana. Gotovo je imelo to bombardiranje tudi kakšen poseben, večji pomen, da se ga je Nemcem zdelo potrebno bombardirati. Da, res ga je imelo in še ne malega.

Kaj pomeni, oziroma je pomenil Marseille za Francijo, se najbolj vidi iz tega, da je to največje francosko pristanišče. To je luka, ki je imela v zadnjih letih približno po 14 do 15 milijonov ton ladijskega prometa. Pristanišče samo je razdeljeno v deset pregraj in znaša pristajališče skupno nad 330 hektarjev površine. Marseille spada med največja pristanišča na svetu.

Za svoj tolikšen promet se ima zahvaliti ne navadno ugodni legi, posebno v zvezi s francoskimi afriškimi kolonijami. Skozi Marseille je prihajalo žito, sladkor, tobak, vino in raznovrstno kolonialno blago iz Afrike, in svila iz Kitajske in Japonske. Iz tega pristanišča pa so se vračale ladje z izgotovljenim blagom, tekstilnimi in kemičnimi izdelki. Zvezo z Afriko so imele v rokah po veliki

večini družbe Compagnie de navigation Mixte, Societe Generale de Transports Maritimes in Compagnie Marseillaise de Navigation à Vapeur.

Preko Marseille je prihajala v Francijo mulska nafta, ki so jo vozili tja s tovornimi ladjami — tanki iz Haife. Vsak dan sta pred sedanjo vojno priplula v to južno francosko pristanišče vsaj ena, če ne dve tovorni ladji, polni nafte. Dlje je prihajalo preko Marseille v Francijo približno 60 odstotkov njenega uvoza nafte iz Iraka, Irana in Romunije, skupno približno 4 milijone ton na leto. Ogromen izvoz nafte iz Iraka se opira na velik delež francoskega kapitala v Irac Petroleum Company, ki zavzema 24% družbinega kapitala. Nafto so predelovali po veliki večini v Franciji v francoskih rafinerijah, ki jih je največ v bližini Marseille. Te rafinerije imajo na leto 6,4 milijone ton kapacitete, kar je približno 80 odstotkov letne potrebe po nafti v Franciji.

Nad vse važna za prevoz nafte in drugega blaga iz kolonij je dalje železniška proga Marseille-Lyon, ki je bila zadnjič tudi bombardirana. Torej je zdaj razumljivo, zakaj se je to moralo zgoditi. Lyon je železniško križišče, kjer se steka nič manj kot deset železniških prog, obenem pa je bilo tudi središče avtomobilskega in letalskega prometa.

Šele, če vse to upoštevamo, lahko vidimo, koliko bo Francija izgubila s svojimi južnimi kraji, med katerimi brez dvoma igra najvažnejšo vlogo Marseille.

Kraji, zaradi katerih je šla Italija v vojno

Pri svojih prejšnjih zahtevah bo verjetno vztrajala na sedanjih pogajanjih, kajti še nikdar ni imela tako ugodne prilike

Preden je Italija začela s sedanjo vojno, je več ali manj točno povedala, kakšne so njene zahteve. Zahtevala je, naj se ji odestopijo nekateri kraji, in priključijo italijanskemu cesarstvu. Za nekatere točke evropske in afriške celine pa so zahtevali Italijani popolno depolitizacijo. Če bi Italija vse tudi dosegla, zadaj se ni mogoče reči, vendar pa se zdi, da od svojih zahtev, pri sedanjih mirovnih pogajanjih, ne bo kar tako odnehala, ko je prepričana, da takšne lepe prilike zanj ne bo.

Savojska

Med prvimi italijanskimi zahtevami je Savoja, ki je zdaj še francoska. Ta pokrajina, ki meri 11.000 kvadr. km leži v jugovzhodni Franciji med Alpami, Zenevskim jezerom in reko Rodano, na meji proti Italiji in Svici Steje okrog pol milijona prebivalcev. Tu je tudi najvišji alpski vršac Mont Blanc. Ozemlje je večinoma poljedelsko in gozdno. Industrija je malo razvita in še to v obliki obrtnih delavnic, kjer izdelujejo tkanine, ure, papirne izdelke itd. Ima tudi nekaj zdravilnih vrelcev in važnih železniških prog.

Rimskemu imperiju je bila priključena Savoja že v začetku, dokler ni prešla 407. leta v roke Burgundijcem in Frankov. Potem so jo zavzeli po vrsti Karel Veliki, Burgundijci in Nemci. V XI. stoletju je ustanovil grof Umberto »Beloroki« di nastoj, ki je od tedaj vladala Savoiji, najprej kot grofiji, potem kneževini in končno kot kraljevini. Do 1792. leta so deželo večkrat osvojili francoski in španski vladarji, dokler je ni tistega leta zasedel

francoski general Montesquieu in jo priključil Franciji. Po padcu Napoleona je bila na berlinskem kongresu izročena sardinjskemu kralju. Leta 1860. je zavladala savojska kraljevska družina novoproglašeni zedinjeni kraljevini Italiji. Savoja pa je s posebnim francosko-italijanskim sporazumom končno pripadla Franciji.

Nica

Nica velja za eno najlepših mest ob obali Sredozemskega morja. Leži na čudoviti francoski Modri obali. Tu je vse v cvetju pod izredno blagim in prijetnim podnebjem. V teku let je postala Nica eno prvih zimskih središč za počitek in zabavo. Ker se je mesto razvijalo v prvi vrsti kot tujsko-prometna točka, je kaj malo znano, da ima tudi močno razvito industrijo. Tu so tudi tovarne za cement in destilacijo. Mesto samo šteje 250.000 prebivalcev.

Vsa pokrajina je bila po propadu Rimske države predmet epora krajevnih aristokratov, dokler jo niso vzeli v svojo last provansalski grofje. V XIV. stoletju je prišla pod oblast savojskega vojvode, ki ji je vladal 400 let, dokler ni bila podeljena Sardiniji (1815). Leta 1860 pa je Nica ob priliki ustanovitve kraljevine Italije pripadla po sporazumu med Italijo in Francijo, slednji.

Korzika

Otok spada med štiri največje (za Sicilijo, Sardinijo in Ciprom) v Sredozemskem morju. Korzika meri okrog 9000 kvadr. km in ima blizu 300.000

ljudi. Otok je zelo gorat in meri najvišji vrh Monte Cinto 2707 m. Prebivalstvo se bavi z živinorejo. Največ je tu ovac. Razširjeno je sadjarstvo in mlekarsstvo. Veliko kmetij in tobaka. Večji mesti sta Ajaccio in Bastia. V prvem je bil rojen Napoleon in zaradi njega je Korzika znana po vsem svetu. Oddaljena je 160 km od Francije, s katero ima redno ladijsko in letalsko zvezo.

Zgodovina tega otoka je dokaj pisana. V svoji posesti so ga imeli dolgo časa Vandali, Bizantinci, Goti, Saraceni in končno Italijani. Včasih je vladala nad njim Genova, včasih Nica. Korzičani pa so se upirali proti vsem gospodarjem. Tako so postopali tudi, ko je otok prvič zasedla Francija; posebno znan je slavn korziški voditelj Paoli iz XVIII. stoletja. Po angleški ofenzivi v letih francoske revolucije, je pripadla Korzika končno veljavno Franciji. Dala ji je velikega vojskovodja Napoleona.

Tunis

Na severnih obalah Afrike leži med francoskim Alžirjem in italijanskim Libijo pokrajina Tunis, ki meri okrog 120.000 kvadr. km in ima 2.500.000 prebivalcev. Pokrajino upravlja uradno tuniški bej in to pod francoskim protektoratom. Večji del ozemlja je pokrit s peskom, stepami in pušavskimi močvirji. V primorskih krajih in okrog oaz utripa močno sredozemsko življenje. Razvito je poljedelstvo (pšenica, ječmen, oves, grozdje itd.). Rudniki so bogati na fosfatih, cinku, svincu in železu.

Glavna mesta so Tunis, Sus, Sfax in Bizerta. Zadeje je zgrajeno blizu razvalin nekdanje Kartagine in je važno pomorsko oporišče Francije proti Italiji.

Tuniška zgodovina je zelo nemirna. Nekaj časa je bilo tu gusarsko središče. Gospodarili so bagdadski kalifi in drugi muslimanski vladarji. Sredi preteklega stoletja si je Italija utrdila položaj v Tunisu. Zgradila je ceste, železnice itd.

Od belokozcev je v Tunisu največ Francozov, potem Italijanov in Maltežanov.

Džibuti

To mesto nam je znano že iz časa abesinsko-italijanske vojne. Džibuti je malo mesto in pristanišče na vzhodni obali Afrike, kjer se v Adenskem zalivu končuje železniška proga Adis Abeba-Džibuti. Proga je zgradila francoska delniška družba. Odkar je Italija zavzela Abesinijo, ogorčeno opozarja na dejstvo, da nima glavna posest njenega cesarstva svobodnega izhoda na morje, ker mora čez francosko ozemlje. Zaradi tega je Italija zahtevala Džibuti, ali vsaj svobodno pristaniško pas.

Malta

Na tistem mestu Sredozemskega morja, kjer sta si Evropa in Afrika najbližje, stoji skalnati otok Malta, ki je v angleški posesti. Pod Malto je treba razumeti več otokov, med katerimi sta najvažnejša Malta in Goco. Glavno mesto je La Valeta. Prebivalstvo (okrog 200.000 ljudi) je večinoma italijanske krvi z mešanico vseh nestetih osvajalcev, ki so se skozi stoletja menjavali na tem otoku. Potem, ko je bila pod oblastjo Normanov, Saracenov, Špancev, Turkov, raznih roparjev, nato pa slavne jeruzalemske armade, ki je vodila križarsko vojno, je padla Malta 1798. leta v francoske roke, o priliki Napoleonovega pohoda v Egipt. Prebivalstvo pa se je Francozom uprlo in poklohalo na pomoč Angležev, ki jo vladajo od tedaj nepretrgoma. Otok je ves utrjen in oborožen in kot tak ključ vzhodnega dela Sredozemskega morja.

Gibraltar in Suez

Poleg tega zahteva Italija še ureditev Gibraltarja in Suez. Prvega naj bi dobila nazaj Španija, pri Suez pa hoče Italija sodelovanje in večje število delavcev.

Skorpijoni v postelji

Obupen boj bije mesto Mardin v Turčiji, ki slovi po velikanskem številu skorpijonov. Mesto leži v nizkem, vlažnem ozemlju, tako da se te ne-prijetne živali tam dobro počutijo. Vdirajo v hiše, gnezditjo v kuhinjah in opravljajo celo v postelje lezejo, kar ima zelo hude in bolezne posledice.

Strah pred skorpijoni je že tako velik, da se je osnoval odbor, ki mu je poverjen neizprosni boj proti tem živalim. Nabrali so z javno zbirko veliko denarja, s katerim bodo »prostovoljnim« uničevalcem skorpijonov plačevali po 2 in pol piastra za vsakega ubitega skorpijona. Doslej so uspehi precej majhni, ker prinašajo ljudje odboru na dan povprečno samo sto skorpijonov, tako da se nadloga še ni nič izboljšala.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11		12	13				14		
15					16		17		
	18				19	20		21	
22	23		24	25		26	27	28	29
30	31	32			33	34		35	
36					37		38		
39		40	41			42	43		
44					45				

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. Bivši vrhovni poveljnik franc. oborožene sile. 7. Rezultat, posledica. 11. Rimski pozdrav. 13. Vrhovni poveljnik angl. domovinske oborožene sile. 15. Slabe volje. 16. Nemški mornariški poveljnik — admiral. 18. Mesto, kjer so Francozi l. 1871 izgubili bitko in je bil v sedanji vojni izvršen odločen prodor. 19. Orožje (lat.). 21. Besedica, s katero nudimo. 22. Nemška reka. 24. Vrsta angleških lovskih letal. 30. Na razpoloženju (kratica). 31. Bivši predsednik franc. vlade (pred Reynaudom). 35. Števnik. 36. Moški poklic. 37. Koroški pozdrav. 38. Vrsta moške obleke. 39. Franc. dominijon v Zap. Indiji. 41. Vrsta nemških letal. 44. Belgijska trdnjava. 45. Angleški škof-svetnik (Tomaž...).

Navpično: 1. Franc. moško ime. 2. Ptičica (lat.). 3. Dolžinska mera. 4. Majhno okence. 5. Span. mesto. 6. Ibsenova drama. 7. Hrvaška reka. 8. Grška črka. 9. Bivši angl. zunanji minister, sedaj min. za dominijone. 10. Rimska boginja, Jupitrova žena. 12. Revščina. 14. Adamov sin. 17. Pritrdilnica. 20. Konček koprnice. 23. Srbska reka. 24. Slovenec (kratica). 25. Skok v glatino, propast. 26. Turško pokrivalo. 27. Jeza (lat.). 28. Zen. oblika tvornopret. del. gl. reči. 29. Zakroženost, celota. 31. Števnik. 32. Kratica domače poroč. agencije. 33. Jugoslov. albanska reka. 34. Pozitivni elektr. delec. 36. Industrijska rastlina. 40. Njemu (krajša oblika). 42. Časovni veznik. 43. Nemški oseb. zaimek.

Program radio Ljubljana

Sobota, 22. junija. 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Plošča za ploščo se v venček poveže inv. saka vesele, poskočne ureže — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Plošča za ploščo se v venček poveže in vsaka vesele, poskočne ureže — 14. poročila — 17. Otrška ura: Habi-Baci in njegov balon (članice Nar. gledališča v Ljubljani) — 17.30 Med igračami (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopist igr. Radijski orkester — 18.40 Odraba pred zračno potoho — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20. Zunanje politični pregled (g. Franc Terseglav — 20.30 »Zbogom šola« Pisan večer. Spisal i. Mrko Ljubič. Izvajajo člani Radijske igralske družine — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec igr. Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 22. junija; Belgrad: 17.45 Narodne na harmoniki. 22. Zab. koncert — Zagreb: 20. Preno iz opere — Bratislava: 20.30 Pisan spored — Praga: 18.05 Pisan koncert. 20.15 Kabaret — Beromünster: 20. Pisan koncert — Budimpešta: 19.25 Harmonika. 22.10 Ciganski orkester — Bukarešta: 20.20 Plesna glasba — Stockholm-Hoerby: 17.30 Violina in klavir — Sottens: 20.30 Lahka glasba. Belgrajska kratkovalna postaja: YUA, YUB (49.18): 19.45 Poročila v slovenščini. YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, YUG (19.69): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Poziv. Izgubil sem denarnico s sto markami. Najdite ali tat se iskreno prosi, da vsaj, če že ne vrnete denarja, javno izjavijo, da denarja nisem jaz zapravil, kakor trdi moja žena. — Peter Smuk.

Na planini. Turist: »Zakaj so vaše krave na planini tako suhe? Ali ni paše?« — Pastir: »Ah, kaj šel Krašen razgled občudujejo, pa pozabijo na pašo.«

Pozna tožba. Sodnik: »Kako, pred letom dni vam je toženec dejal, da ste gorila, in sedaj šele tožite?« — Groga: »Veste, gospod sodnik, včeraj šele sem videl v cirkusu to grdobu; prej nisem videl, kakšen je gorila.«

57

Na ozemlju južno od Asmare je mrgolelo čet. Višine so pokrivalo gruča zakrinskih šotorišč, novih lesenih barak, skupine ovinatih poljskih topov, tanki in vse potrebščine moderne vojskovanja. Po cestah so se gnetli pojoči polki, redna vojska in črne srajce. Prepevali so »Iz Njegušove brade bomo naredili krtače za čevlje Benita Mussolinija«.

To petje me je močno spominjalo na drugi pohod, ki sem ga videl 19 let prej. Po navepu »La Cucarache« so prepevali ljudje Pancha Ville skoraj natanko iste besede. Glasile so se: »Iz Carranzove brade bodo naredili trak za klobuk hrabrega Pancha Ville.«

Peljali smo skozi Adi-Ugri in Adi-Quala, domačinske vasi, ki jih je sestavljalo nekaj sto tuculov ter ena ali dve evropski cesti. Iskali smo pot do prvih italijanskih postojank pred Aduo.

Postojanka, ki je bila najbolj spredaj, je bila na robu ravni, ki se je dvigala devetsto metrov na strmo sotesko Mareba. Mareb je bil prav za prav meja. Na tem kraju je stal spomenik v čast Italijanom, ki so bili padli pred devetintridesetimi leti v nesrečni bitki pri Adui. Tega poraza niso Italijani mogli nikdar preboleti. Na obelisku so bile vklesane besede: »Vaš vzgled je znamenje nove Italije in njene imperialne usode.«

Iz zavetišča na robu ravni nam je stotnik Orrigoni razkazoval mračno gorovje okoli Adu, skoraj tritisot petsto metrov Semaia ter široko zeleno dolino Mareba, miljo pred nami. Z njegovega

opazovališča si imel krasen pogled čez temne, petdeset milj oddaljene abesinske grebene. Brod skozi reko tam spodaj naj bi tvoril glavni prehod pri pohodu. Orrigoni je poljski topovi, ki so bili postavljeni na pomolu strmega brega, so obvladovali ozemlje onstran broda.

Za bodoči pohod so bili vzdolž meje speljali brzogovno progo s šestnajst vodil. Na mnogih krajih meje so bile nakopičene ogromne zaloge žita, goriva, konzerv in streliva.

Italijani so morali premagovati naravne ovire v ozemlju, kjer ni bilo nobenih vojaških važnih pogojev: vode, živeža, strela, zvez in cesta. Izvrtali so bili stotine vodnjakov. Videl sem dolge vrste tankov za vodo ter oslovskih karavan, ki so nosile velike, skoraj do tal segajoče platnene mehove. Z vrhov so bliskali heliografi in obveščevalni oddelki so dajali letalcem znamenja s trakovi iz belega ter rdečega blaga, ki so bili razgrnjeni po tleh.

Pri Adi-Quali sva z Gibbonsom videla osem Abesincev, beguncev iz Selasijevih čet. Nekateri so bili včasih sužnji in so nosili še vidne sledi železnih okov na nogah.

Nekaj milj od reke Belese, ki tvori nadaljnjo mejo proti Vzhodu, sva obiskala tabor askarskih jezdecov ter splezala na strmo, paljčasto skalo, ki je molela sedemsto metrov iz ravnine, da bi zajtrkovala pri poveljniku, stotniku Albramonteju. Njegov šotor, osem kvadratnih čevljev velik, je stal na vrhu skale, široke pol orala, kjer je bil skrit ves oddelk. Vsako noč so spravljali konje iz ravnine sem gor, zaradi nočnih napadov neke žuželke, katere vboj lahko usmrti konja ali mežga v štiriindvajsetih urah.

Albramonte nas je pogostil v svojem šotoru: z mesom koze, zaklane pred uro, s špageti, s krompirjem, s pepelnatim kruhom in vkuhanimi breskvami. Toplota je kazal 46 stopinj Celzija v senci in v zraku je mrgolelo muh. Vse ponosen nam je kazal svojo past za hijene. Bila je iz bodečih žic, za vabo je bilo v njej gnjilo meso. Klj je svojega psa v tigrejščini in dajal askarjem povelja v njihovih rodni jezikih.

Ko smo se otepali muh in tako sedeli pod njegovim šotorom, nam je stotnik Albramonte pripovedoval o svojih askarih, ki so pripadali istemu plemenu kakor njihovi abesinski bratje in so imeli enake verske pojme ter šege. Dejal je:

»Slovo zaradi vztrajnosti. Včasih korakajo po šestdeset milj na dan. Jedo malo, po največ pšeničen kruh, trd kakor kamen, okrogle

blebce, velike kakor melona in pečene na vročem kamnu. Včasih jedo tudi meso. Kakor Abesinci, ga jedo tudi oni radi surovo in krvavo. Režejo ga še z gorke živali. Na pohodih nosijo včasih s seboj posušeno govedino. Malo prosa, soli in čaja je vse, kar potrebujejo razen kruha in mesa. Malo jih je manjših kakor dva metra.

Kakor vidite, so vitki, upadli trebuho, z nogami suhimi kakor razenji. Niti za gram odvišnjega mesa ni na njih. Razen na pohodih vlačijo vedno s seboj ženske in otroke. So koptski kristjani ali mohamedanci. Nekateri pa so brezverni pogani. V vojaški službi kopti in mohamedanci brez težav shajajo, pač pa zahtevajo, da lahko ločeno opravljajo verske obrede. Zivali mora na primer klati med posebnimi obredi človek njihove vere. To so divji, neusmiljeni bojovniki. Kadar se srečujejo, se med sabo poljubljajo na lica, namesto da bi si stiskali roke.

Po njihovem praznovanju se vsakdo, kdor ima opravka z železom, ponoči spremeni v hijeno in mora jesti mrhovino. Za vsak oddelek moramo voziti seboj belega kovača, ker se domačini ne bodo nikdar dali pripraviti do tega, da bi delali podkve. Ravno tako verujejo, da se spremeni v hijeno kdor pilha na kovinasto trobento. Zaradi tega moramo imeti bele trobente.

Pri slovesnostih režejo surovo meso v trakove in ga nosijo za okrasje, potem pa ga pojedo.

Njihova temeljna plača znaša dve liri na dan in se pri daljši službi zviša na tri lire. So pa posebne nagrade za vojna dejanja ter posebne primere. Marsikateri dobi do šest lir dnevno. Poleg tega dobivajo osemsto gramov moka na dan zase, petsto za ženo in sto za vsakega otroka ter nekaj čaja in soli.

Povprašal sem Albramonteja, kako je z njihovo zvestobo do Italije, saj vendar pripadajo istim Abesincem, proti katerim se morajo vojskovati.

»Zvesti so tistim, ki jih plačujejo. V teh krajih ni razvitega narodnostnega čustvovanja.«

To se mi je potrdilo, ko sem po tolmaču spraševal več domačinov v tem taborišču in drugod. Povsod se je odgovor končal z besedami:

»Pri Italijanih imam jesti.«

Nam na čast je stotnik vele svojim askarjem, naj nam pokažejo navidezen napad na ravni. Odjzili smo po strmi stezi navzdol, da bi napad gledali.